

Asia: VN/21783/2022

Hallituksen esitysluonnos laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 29 ja 50 §:n muuttamiseksi

Kysymykset

Onko ehdotuksen mukainen tarkistus perustuen yhden tarkistuspäivän (laskentapäivä 20.9.) opiskelijamäärään hyvä, vai olisiko lukiorahoituksen kaltainen keskimääräinen opiskelijamäärä (kaksi päivää) parempi?

TUVA-opiskelijamäärä saattaa muuttua moneen otteeseen lukuvuoden aikana. Keskimääräinen opiskelijamäärä kahden laskentapäivän perusteella tai kaksi laskentapäivää olisi parempi ratkaisu todellisten kustannusten näkökulmasta. Ihanteellinen ratkaisu olisi rahoitusmalli, jossa raha seuraa opiskelijaa.

Onko ehdotuksen mukainen toiminnan aloittajien rahoituksen laskentatapa hyvä, eli jatkossa toiminnan aloittajien rahoitus alkaisi tarkistuspäätöksestä?

Liittäkää oheen max. 1 sivun tiivistelmä lausunnostanne

Oppivelvollisuuden laajentaminen on lisännyt tarvetta vaativan erityisen tuen opiskelijoiden aloituspaikoille. Nuorten Ystävät muistuttaa, että hallitusohjelman mukaisesti uudet kustannukset korvataan koulutuksen järjestäjille. Kustannusten kattaminen ei saa tarkoittaa vain niiden uudelleen allokointia, jolloin se leikkaa resurssia jatkuvasta oppimisesta, vaan tarvittaessa rahoitustason nostoa.

Lakiesityksessä rajataan vaikeimmin kehitysvammaiset nuoret TUVA -rahoituksen ja -koulutuksen ulkopuolelle. Heidän on tarkoitus sijoittua pääsääntöisesti työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan (TELMA) koulutukseen, josta on säädetty ammatillisen koulutuksen laissa. Lakiesityksen mukaan vaikeasti vammaisten erityistä tukea tarvitsevien oppivelvollisten kouluttamisesta nivelvaiheessa vastaisivat ammatilliset erityisoppilaitokset.

Perusopetuksen lisäopetuksen piirissä on ollut ennen oppivelvollisuus uudistusta vuosittain noin 30 vaikeasti vammaista oppilasta. Useimmiten heitä on opetettu vaativaa erityistä tukea tarjoavissa perusopetuksen kouluissa, joissa heidän yksilölliseen tuen tarpeeseensa on kyetty vastaamaan.

Lakiesityksen mukaan perusopetuksen järjestäjät eivät voi järjestää TUVA-koulutusta vaikeimmin kehitysvammaisille oppilaille, vaan nämä sijoittuvat TELMA-koulutukseen. TELMA-koulutuksen ulkopuolelle on jäänyt kuitenkin vuosittain useita nuoria, joilla on aiemmin ollut mahdollisuus osallistua perusopetuksen lisäopetuksen puitteissa järjestettyyn perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen.

Lakiesitys nyky muodossaan heikentää merkittävästi TELMA-koulutuksen ulkopuolelle jäävien vaikeasti kehitysvammaisten oppivelvollisuusikäisten nuorten asemaa ja asettaa heidät eriarvoiseen asemaan suhteessa muihin oppivelvollisuusikäisiin: heille ei ole tarjolla koulutusmahdollisuutta perusopetuksen jälkeen.

Nuorten Ystävät toteaa lakiehdotuksen sisältävän pääsääntöisesti hyviä ja tarkentavia rajoituksia, mutta muistuttaa lakiesitykseen liittyvästä yhdenvertaisuuskysymyksestä TELMA-koulutuksen ulkopuolelle jäävien vaikeimmin kehitysvammaisten nuorten kohdalla. Asia ei kosketa vuosittain suurta joukkoa nuoria, mutta on tasa-arvon ja yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta keskeinen.

Laine Kimmo
Nuorten Ystävät ry